

LEKTIRA I NOVI MEDIJI U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

Jelena Cvrković

Osnovna škola Mitnica, Vukovar

E-mail: jcvrkovic@gmail.comGodina XIX
Broj 1-2
2015

KNJIŽNIČARSTVO

Glasnik
Društva
knjižničarstva
Slavonije
i Baranje**Sažetak**

Radom u školskoj knjižnici i školi, javlja se činjenica da pojavom novih medija čitanje izumire. Na sreću, čitanje ne izumire, nasuprot, učenici čitaju više nego ikada! Jedan od razloga jest taj što su informacije (i knjige) sve dostupniji, a često i zanimljivo prezentirani (redovno su popraćeni slikom, zvukom, videom i sl.). U toj velikoj šumi informacija učenici čitaju pretežno tekstove koji su manje umjetničke vrijednosti, kao što su npr. novinski članci, informativni i zabavni tekstovi, blogovi... Ukoliko želimo doći do naših učenika, ne trebamo se toliko brinuti o tome što djeca čitaju, niti iz kojeg medija, već moramo razumjeti promjene koje se događaju prilikom razumijevanja pročitana sadržaja. Približiti lektiru kroz nove medije bio je međuknjižnični projekt učenika šestih razreda Osnovne škole Antuna Bauera i Osnovne škole Mitnice u Vukovaru, pod nazivom: „*Bauer i Mitnica čitaju*“.

Uvod

Marcel Proust u svom eseju „O čitanju“ pisao je svoja razmišljanja o čitanju kao komunikaciji u samoći, a prije svega kao užitku koji čitatelju otkriva nepoznate svjetove. Proust ističe važnost čitanja tijekom koga se uspostavlja dijalog koji oblikuje čitatelja, njegovo trenutno doživljavanje svijeta i same knjige, kao i sjećanje na pročitano koje ponekad ima utjecaj na kasniji život.

Naime, književnost je pratila oduvijek novitete suvremenoga doba. Tijekom vremena, ono što je suvremeno postaje uobičajeno, pa tako primjećujemo kako novi mediji potiskuje onaj prethodni. Knjiga danas predstavlja stari medij, ali to ne znači da književnost, a time i lektira izumiru. Kako bi preživjela, ona se danas transformira u drugačiji oblik - novi medij. Zahvaljujući novim medijima postoji čitav niz žanrova – oblika elektroničke književnosti.

Mladi čitatelji imaju drugačiji pristup procesu čitanja jer čitanje s novih medija zahtjeva drugačije procese. Čitanjem s novih medija *gubi se dubinsko čitanje koje je sastavni dio čitanja knjige koju držimo u ruci. Upravo dubinskim čitanjem nastaje osobni doživljaj teksta, razvija se „unutarnji svijet“ svakog pojedinca.*

Pitanje koje si moramo postaviti jest: kako djeca razumiju pročitano?

Mnoga istraživanja upozoravaju kako novi mediji mozgu daju osjećaj užurbanosti procesuiranja informacija jer naš mozak prvotno reagira na stimulirajuće informacije kojih su novi mediji prepuni. Čitanje mrežnih informacija, prema istraživanjima, sporije je, iz razloga što informacije prikazane na računalu sadrže dodatne stimulanse (zvuk, reklame, video...) koje odvrćaju čitateljsku pozornost. Velika izmjena različitih aktivnosti koje su dane *online* utječe na dubinsko razumijevanje pročitanooga.

Čitanje knjige koja je u papirnom obliku, omogućava okretanje papira, što utječe na vizualno pamćenje sadržaja – koje izostaje kod čitanja *online*. Ovakav način čitanja gdje se ne prati linearna struktura teksta naziva se nelinearnim čitanjem. Čitatelj postaje slušatelj i gledatelj, a ponekad i igrač. U takvom multiosjetilnom okruženju, priča više nije u središtu čitateljske pozornosti. U mnogim primjerima vidljivo je kako multimedija nadjačava sam sadržaj. Sa željom da osnažimo sadržaj lektire, knjižničarke OŠ Antuna Bauera i OŠ Mitnica odlučile su zajedničkim međuknjižničnim i međuškolskim projektom potaknuti čitanje lektire na drugačiji način te ipak ostati dosljedni čitanju papirnoga oblika knjige.

Ciljevi projekta

Cilj je projekta prije svega poticanje čitanja lektire, važnost školske knjižnice kao informacijskoga središta svake škole, kao i uloga školskog knjižničara koji treba znati koristiti nove medije i usmjeriti učenike na njihovo pravilno korištenje. Ukazati učenicima na važnost čitanja lektire.

O projektu

S upotrebom novih medija u poticanju čitanja lektire susreli su se učenici i školske knjižničarke Osnovne škole Antuna Bauera i Osnovne škole Mitnica u Vukovaru. Idejni začetnik međuknjižničnoga projekta bila je knjižničarka OŠ Antuna Bauera, *Darija Benaković*, koja je zajedno s kolegicom knjižničarkom Osnovne škole Mitnica, uspjela realizirati projekt poticanja čitanja lektire kod učenika šestih razreda.

Projekt je zamišljen na način da se kroz dva obrazovna razdoblja obrade dvije lektire koje su lektire za šesti razred. Tijekom prvoga obrazovnog razdoblja učenici šestih razreda imali su zadatak pročitati lektiru Josipa Cvenića: „Čvrsto drži joy-stick“ te kroz zajednički susret porazgovarati o pročitanoj lektiri na način da je učenici prikažu koristeći nove medije. Učenici Osnovne škole Antuna Bauera imali su zadatak prikazati likove iz navedene lektire; to su učinili koristeći Facebook (društvenu mrežu). Putem Facebook profila prikazali su glavne likove koji su i putem društvenih mreža „dobili prijatelje“. Učenici Osnovne škole Mitnica imali su zadatak ukratko prikazati sadržaj zadane lektire. Sadržaj su prikazali uz pomoć Power Point prezentacije i slika poznate računalne igrice (budući da je knjiga napisana kao računalna igrica – svako poglavlje nosi naziv određene „razine“) gdje su učenici ukratko sadržaj prepričali. Na kraju uslijedio je međusobni razgovor učenika o glavnoj temi lektire te su učenici iznosili svoja osobna iskustva i razmišljanja vezana uz sadržaj knjige. Na kraju su učenici odigrali računalu zadanu igricu te se zajednički natjecali baš kao u knjizi.

U drugom obrazovnom razdoblju učenici su čitali lektiru Šime Storića: „Poljubiti ću je uskoro, možda“. Obrada navedene lektire organizirana je kao vođena rasprava o temama koje se navode u romanu: *prekomjerna tjelesna težina, uklapanje u novo društvo, prijateljstvo i/ili ljubav*. U uvodnom dijelu učenici su poslušali radijsku emisiju s temom: *Što smo spremni učiniti da bismo bili prihvaćeni u društvu*, gdje su kroz motivacijski razgovor pronašli poveznicu s lektirom. Uslijedili su videozapisi o *pretilosti, prihvaćanju različitih od nas te o dječjim muško-ženskim prijateljstvima*. Nakon pogledanih videozapisa učenici su vodili raspravu koja je bila vrlo dinamična, pri čemu su pokazali veliko znanje za navedene teme. Učenici su podijelili svoja razmišljanja, ali i osobna iskustva jer je riječ o problemima i situacijama u kojima se mogu i sami naći. Na kraju su ispisivali niz motivacijskih poruka, sličnih porukama koje svakodnevno viđaju na

društvenim mrežama; poput „KEEP CALM AND...“, a mogu biti poticaj svakome od nas kada se nađe u nekakvoj teškoj situaciji. Ovim porukama htjeli smo učenicima ukazati da koriste društvene mreže u širenju dobrih poruka, pristojne komunikacije te uvažavanju svakoga od nas.

Godina XIX
Broj 1-2
2015

Zaključak

Trebamo postati svjesni činjenice da današnji učenici drugačije razmišljaju. Proces je mišljenja ubrzan, učenici lakše interpretiraju informacije s kojima se susreću. Svaka priča, lektira koja je dobra, zaživi u nekom drugom mediju. Poznate adaptacije pojedinih priča, lektira, danas su uspješno integrirane u nastavu. Implementacija novih medija u nastavu zahtijeva drugačiji oblik nastave (projektna nastava, korelacija...). Ne trebamo zaboraviti da je i knjiga medij – nositelj informacija. Novi mediji mogu nam poslužiti kao zanimljiva mogućnost prikazivanja određenih informacija. Upoznavanjem novih medija i njihovo korištenje, možemo učiniti da postanu vrijednim doprinosom u nastavi. Prije uvođenja novih medija u nastavu, trebamo podsjetiti učenike na važnost čitanja. Osveščivanjem važnosti čitanja kod učenika postići ćemo kritički pristup prema novim medijima i njihovo odgovornije korištenje.

Učenicima je potrebno osigurati vrijeme i prostor za čitanje, motivirati ih prije, tijekom i nakon čitanja, kako bi ponovno poželjeli pročitati novu knjigu/lektiru.

Literatura

Mira Čudina Obradović: Psihologija čitanja: od motivacije do razumijevanja. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga: Učiteljski fakultet Sveučilišta, 2014.

Stanislas Dehaene: Čitanje u mozgu. Zagreb: Algoritam, 2013.

Miliša, Zlatko: Mediji i mladi: prevencija ovisnosti o medijskoj manipulaciji. Zagreb: Sveučilišna knjižara, 2009.

Informacijska tehnologija u obrazovanju. Uredila Jadranka Lasić-Lazić. Zagreb: Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta, 2014.

255

broj bibliografske jedinice

Internetski izvori

<https://www.youtube.com/watch?v=I6jQBDx56nE> (26.3.2015.)

<https://www.youtube.com/watch?v=PO6hTIGd3Bc> (26.3.2015.)

<https://www.youtube.com/watch?v=AtsSujeV96g> (26.3.2015.)

Godina XIX
Broj 1-2
2015

KNJIŽNIČARSTVO

Glasnik
Društva
knjižničarstva
Slavonije
i Baranje

Godina XIX
Broj 1-2
2015

KNJIŽNIČARSTVO

Glasnik
Društva
knjižničarstva
Slavonije
i Baranje